

Internet consultatie vereenvoudiging bekostiging voortgezet onderwijs

Aan: Leden van de Tweede Kamer

Van: Paul Slegers, onderwijsbestuurder voortgezet onderwijs (06-50242005)

Datum: 27 september 2018

Inleiding

Allereerst wil ik aangeven, als bestuurder van Stichting Onderwijs Midden-Limburg én als kritische burger die mee wil denken over de verstandige besteding van publieke middelen, dat ik het goed en verstandig vind om tot een eenvoudige en transparante bekostiging te komen voor het voortgezet onderwijs. Toch wil ik aan de tweede kamer meegeven dat ik grote zorgen heb wanneer deze bekostiging op deze wijze wordt ingevoerd.

Ook al is de overgangperiode lang, zoals geschetst, bij het onderwijs zijn altijd grote zorgen wanneer reductie van middelen wordt doorgevoerd. De budgetten zijn krap en de opdracht die daarvoor terdege moet worden uitgevoerd groot. Hierbij kan benoemd worden de onderwijstijd, de maximale inzet van medewerkers in primair proces (720 uur op jaarbasis bij een volledige FTE), de noodzaak tot veel investeren in deskundigheidsbevordering en ontwikkelingen. Vele maatschappelijke opdrachten die worden toegeicht aan de school, en ga zo maar door.

De verandering (tot maximaal 3%) lijkt beperkt maar door de zeer strakke regelgeving in het arbeidsrecht voor onderwijs en de instemmingsnoodzaak op veel zaken in de uitvoering door personeel, ouders en leerlingen ligt het zeer gevoelig en soms vrijwel onmogelijk om lastenreductie te realiseren zonder de kwaliteit van het gewenste onderwijs aan te tasten, is dan mede de beleving van de zeer betrokken en bezorgde ouders en medewerkers.

Ik heb hierbij de gegevens gebruikt van de website:

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/financiering-onderwijs/financiering-voortgezet-onderwijs/vereenvoudiging-bekostiging-vo#rekentool-indicatie-herverdeeeffect>

Een oordeel over de instemming van de VO raad

In de ALV van de VO Raad is indringend met elkaar gesproken over de nieuwe bekostiging. Uiteindelijk heeft een grote meerderheid ingestemd met wijziging van het model. Ik zelf heb tegengestemd, niet omdat ik de uitgangspunten van het model niet steun, maar dat er onvoldoende oog is voor de bijzonder negatieve effecten die ontstaan. Deze vragen nadrukkelijke aandacht van de tweede kamer bij de afwegingen hoe tot een nieuwe vereenvoudige systeem wat eerlijk is, en de kwaliteit van onderwijs óveral in Nederland borgt.

Bevindingen vanuit analyse

De afgelopen weken heb ik mezelf verdiept in de uitkomsten van de nieuwe bekostiging door op diverse aspecten de uitkomsten te beoordelen. Onderstaand benoem ik een aantal zaken die mij tijdens de ALV van de VO raad nog niet bekend waren omdat we op dat moment nog geen inzicht konden hebben in de detaileffecten per instelling.

1. Grote verschillen per provincie

De wijze waarop de bekostiging over Nederland wordt verdeeld gaat materieel verschuiven. Zo zijn er 4 provincies die aanmerkelijk meer geld gaan krijgen, en de andere provincies betalen gezamenlijk daarvan de rekening.

Bij ordening van de instelling naar provincies zijn de volgende opmerkelijke zaken zichtbaar:

Noord Brabant	M€ 5,7 +
Noord Holland	M€ 6,2 +
Zuid Holland	M€ 4,3 +
Utrecht	M€ 2,9 +
Totaal	M€ 19,1 +
Limburg	M€ 6,0 -/-
Zeeland	M€ 3,1 -/-
Drenthe	M€ 2,5 -/-
Groningen	M€ 1,1 -/-
Overijssel	M€ 3,3 -/-
Friesland	M€ 1,7 -/-
Overigen	M€ 1,4 -/-
Totaal	M€ 19,1 -/-

Uit het persbericht wat door diverse scholen in deze provincies wordt uitgegeven wordt duidelijk dat er een relatie wordt gelegd met de krimp.

Ik zou dit hier nog nader willen duiden. Veel van deze provincies hebben de afgelopen jaren al meer of minder krimp gehad en hebben het aantal locaties in de provincie verkleind en zijn frequent gekomen tot concentraties van overwegend brede scholengemeenschappen. Dat was gedaan met de intentie om tot lagere kosten te komen, op dat moment succesvol. Nu wordt er een vereenvoudigde bekostiging voorgesteld die hen de voordelen van deze acties grotendeels ontnemt en hen zelfs een nieuwe bezuinigingsopdracht oplegt! Dit lijkt me een ongewenst effect. Een maatregel om dit te compenseren lijkt me dan ook voor de hand te liggen

2. Vreemde beweging in Noord Brabant

In Noord Brabant wordt een bijzonder facet van de vereenvoudigde bekostiging zichtbaar. Zoals hierboven beschreven gaat Noord Brabant er in de berekeningen circa 5,7 M€ op vooruit. Het vreemde wil dat de grootste instelling binnen het voortgezet onderwijs (OMO) hier niet van profiteert. De 65.000 leerlingen van OMO krijgen er vrijwel geen rijksbijdrage bij, terwijl de andere 70.000 leerlingen binnen de provincie gezamenlijk het extra bedrag van 5,7 M€ verdelen.

Aangezien ik de provincie redelijk goed ken, als bewoner sinds geboorte, zie ik ook dat juist dit wordt veroorzaakt doordat relatief kleine instellingen, vaak categoriaal, er substantieel op vooruit gaan. de logica hiervan ontbreekt me volledig.

3. Risico van toename van kansongelijkheid neemt verder toe

Dit punt kan ik niet bewijzen, maar constateer wel dat op basis van dit voorstel categorale scholen sterk worden bevoordeeld. Zij gaan er in dit model allemaal fors op vooruit. Het is de wens van de tweede kamer om te zorgen voor kansengelijkheid voor al onze kinderen in Nederland, maar wanneer vervolgens grote obstakels bestaan tussen verschillende scholen wordt de ambitie extra moeilijk gemaakt. Het belang van het hebben van veel locaties wordt in de nieuwe bekostiging beloond. Hiermede wordt, misschien onbewust, het categoriale denken extra gefaciliteerd. Ik acht dit een zeer onwenselijke ontwikkeling

4. Beloning voor kleine instellingen

In de door mij uitgevoerde analyse komt duidelijk naar voor dat instelling met een maximale omvang van 2.000 leerlingen gezamenlijk veel extra middelen gaan krijgen die worden weggehaald bij een deel van de andere instellingen. De kleine instellingen gaan er gezamenlijk in de nieuwe bekostiging bijna 6% op vooruit. Op zijn minst is dit vreemd te noemen

5. De instellingen vergelijkbaar mij de Stichting Onderwijs Midden Limburg (=SOML)

Zoals aangegeven ben ik bestuurder bij SOML. Dus is het logisch dat ik kijk naar de ontwikkeling van de rijksbijdrage in het voorstel van vergelijkbare organisaties, in omvang (tussen de 7000 en 9000 leerlingen). Een opvallend lijstje, kan ik u wel zeggen. Er is maar één organisatie die er op achteruit gaat, en dat is SOML:

Instelling	aantal lln.	Mutatie €
Stichting Gooise Scholen Federatie	7.222	+ 25.000
Iris, Stichting voor Christ. Voortgez. Onderw.	7.301	+ 727.000
Stichting voor Voortgezet Onderwijs Kennemerland	7.318	+ 1.024.000
Stg. v. Interconf./Alg. Bijz. voortgezet onderw. te R'dam eo	7.683	+ 1.311.000
Stichting Onderwijs Midden-Limburg	8.190	-/- 599.000
Stichting Openbaar Onderwijs Groningen	8.492	+ 121.000
Stichting Katholiek Voortgezet Onderwijs Breda e.o./Skvob	8.888	+ 844.000

Wat is hiervan de oorzaak? Ik ken de andere stichting maar zeer beperkt, maar het feit dat wij in het verleden hebben gekozen voor concentratie van brede scholengemeenschappen, lijkt nu in ons nadeel te werken. Ik acht het onaanvaardbaar dat deze uitkomst werkelijkheid kan worden

6. De bijzonderheid in Limburg

Limburg kent slechts 10 onderwijsinstellingen. Het is daarmee de provincie waar de hoogste concentratie van fusies in het verleden heeft plaatsgevonden. De gemiddelde omvang van het aantal leerlingen per instelling bedraagt 5.600. In alle andere provincies is dit aantal substantieel lager. Vervolgens is het zeer opvallend dat juist in deze provincie vrijwel alle leerlingen een lagere bekostiging gaan ontvangen. In alle andere provincies zijn er zowel plussen als minnen te constateren. De teruggang in Limburg bedraagt voor scholen die er op achteruitgaan gezamenlijk een bedrag van € 6.246.000, wat een bedrag van € 119,00 per leerling betekent, hetgeen een teruggang van 1,5% per leerling is, welk verder nergens in Nederland in deze omvang op een provincie voorkomt!

7. Wat gebeurt en bij de grootste VO instellingen van Nederland

Er zijn vier instellingen in Nederland die zich echt groot mogen noemen. Zij hebben alle vier meer dan 20.000 leerlingen

OMO	65.282
Carmel	37.864
LVO,	27.706
CVO Rotterdam	21.325
Wat gebeurt bij hen?	
OMO	-/- 85.000 €
Carmel	-/- 1.157.000 €
LVO,	-/- 3.130.000 €
CVO Rotterdam	+ 392.000 €

Ik laat de interpretatie verder aan de lezer!

8. Zomaar een lijstje van opvallende verschillen

Instelling	aantal lln.	Verwachte mutatie in de Rijksbijdrage
Stg. Boor Rotterdam	10.627	+ 1.139.000
Onderwijs Haaglanden	13.009	+ 1.096.000
Stg. Lucas onderwijs	17.014	+ 1.383.000
Stg Achterhoek VO	14.216	-/- 1.101.000
Stg Dunamare, Haarlem e.o.	13.256	+ 627.000

De plussen zitten de Randstad, de krimp in de Achterhoek, wederom een voorbeeld wat aantoont dat er iets structureel misgaat in de wijze waarop het model is opgebouwd.

Afsluiting

Het moge duidelijk zijn dat er bijzondere effecten zichtbaar worden in dit model. Deze kunnen en mogen niet op deze wijze leiden tot besluitvorming. Ik wens de lezers van mijn bijdrage aan de

internet consultatie veel wijsheid toe bij de voorbereiding van de besluitvorming en vertrouw erop dat voor de Tweede Kamer alle leerlingen van Nederland goed onderwijs verdienen en blijven verdienen. Hierbij wil ik ook nog opmerken dat ik deze notitie ook gedeeld heb via de social media. Natuurlijk tot het verstrekken van nadere toelichting bereids, verblijf ik met vriendelijke groet,

Paul M. Slegers RA
Lid college van bestuur
p.slegers@soml.nl
06-50242005
www.twitter.com/ps040